

De CKS in Friesland

Het begeleidingsmagazijn

Sinds 2006 werkt AOC Friesland volgens de competentiegerichte kwalificatiestructuur (CKS). De leerlingen van PAS-Groen op niveau 1 en 2 werken met veel stage en gestructureerde opdrachten naar hun Proeve van Bekwaamheid toe. Bij Natural Design op niveau 4 doen ze dat met creatieve en realistische projecten.

De baliemedewerker van PAS-Groen maakt tussendoor tijd voor een begeleidingsgesprek

In de gemeenschappelijke werkruimte van PAS-Groen (zie kader) werken de meeste leerlingen aan hun opdrachten. De meiden van bloemschikken bereiden zich voor op een toets sortimentskennis. Tjitske vindt het niet gemakkelijk om bij elke plant een paardenrug te bedenken. Een paardenrug? Een ezelsbruggetje!

Tien jongens en het enige meisje van veehouderij verwerken de opdrachten die ze tijdens hun stage hebben gemaakt. De grootte van de stal, het aantal stuks vee en hoeveelheden voer worden keurig ingevuld. Zo zijn ze ongemerkt ook bezig met Nederlands en wiskunde. “De intensieve wisselwerking tussen school en stage is kenmerkend voor PAS-Groen en voor de CKS”, zegt Joy van Raan, coördinator van PAS-Groen.

Van latere zorg

Doordat de leerlingen in eigen tempo aan hun opdrachten werken en er geen klassikale lessen zijn, hoeven ze niet op elkaar te wachten. De meisjes die zich willen voorbereiden op hun toets hebben dan ook geen last van de drie dames die er duidelijk geen zin in hebben. De vakdocent voor veehouderij is vandaag ziek. De leerlingen ontvingen zijn opdrachten via de e-mail. Die kunnen ze trouwens ook vinden op Livelink en in een map in de werkruimte. De andere vakdocenten kunnen het goed met z'n tweeën af.

Twee leerlingen van paardenhouderij zitten samen achter een computer. Morgen geven ze een presentatie over ringrijden. Achter de balie zit Kees. Hij neemt de telefoon op en zorgt dat zijn medeleerlingen over de juiste materialen kunnen beschikken. Hij is verantwoordelijk voor een ordelijk verloop in de werkruimte. Zo werkt hij aan zijn competentie ‘verantwoordelijkheid dragen’.

Marga de Wolff, vakdocent Paardenhouderij, bladert in haar mappen met leerlinggegevens. Zij houdt precies bij hoe het met de leerlingen gaat. Om aan het eind van het jaar de proeve te mogen doen moeten ze alle opdrachten en de stage voldoende afronden.

Janco Denker loopt stage op een veehouderijbedrijf. Hij gaat graag naar school.

Mmbo PAS-Groen

Mbo PAS-Groen (Praktijk, arbeid en scholing; mbo niveau 1 en 2) is een opleiding voor de richtingen boomteelt, dierverzorging en paardenhouderij, loonwerk, akkerbouw, tuinbouw, veehouderij en voeding, bloem & design, tuin, park & landschap en sport, recreatie & toerisme. Niveau 1 is in 2006 gestart, niveau 2 in 2007.

Leerlingen gaan twee dagen naar school en drie dagen op stage. Tijdens een lesdag werken leerlingen van verschillende niveaus en richtingen in hun eigen tempo in een gemeenschappelijke werkruimte aan opdrachten. Ze krijgen ondersteuning van vakdocenten. Tijdens de tweede lesdag volgen de leerlingen workshops Nederlands, Engels, leren, loopbaan en burgerschap, VCA en computervaardigheden. Ze sluiten die dag af met presentaties en vakspecifieke lessen. Soms is er een vakexcursie.

Leerlingen hebben een coach en een stagecoach. De stagecoach bezoekt de leerling vijf keer per jaar. Stagecoach, stagebieder en stagiair bekijken dan in welke mate de leerling de competenties beheerst. Aan het eind van het jaar doet de leerling de proeve van bekwaamheid op het stagebedrijf.

“Dan zie ik mijn vrienden weer.” Minne Veenstra loopt liever stage. “Zo’n maandag aan de computer duurt wel lang. Vanaf half drie doe ik niet veel meer.” Hij denkt dat hij met de opleiding klaar is als hij alle opdrachten en de stage heeft gedaan. “Moet ik aan het eind van het jaar een proeve van bekwaamheid doen? Nou, dat zien we dan wel weer.” Marga de Wolff is blij met deze manier van werken. “Het draait goed omdat we kleine groepen hebben en een duidelijke structuur bieden. De leerlingen kunnen zich daardoor voorbereiden op hun proeve zonder zich daar nu zorgen over te hoeven maken.”

Metamorfose

In het atelier van de afdeling Natural Design (zie kader) is het nog erg rustig. In een andere ruimte begeleidt coach Christien Beukelaar de leerlingen bij het samenstellen van een rooster voor het volgen van de algemeen vormende vakken.

Tot de kerst werken ze aan de beroepsprestatie Interieur die bestaat uit twee onderdelen. Het ontwerp voor de aankleding van een Bed & Brochje in de tuinmanswoning van Martenastate, een Friese stins boven Leeuwarden en een slaapkamermetamorfose. Via ‘Ruik je kans’ op internet won Douwe Akkermans uit Heerenveen een metamorfose voor zijn slaapkamer. De leerlingen

gaan daar een plan voor ontwerpen en uitvoeren. Ze werken zelfstandig aan de beroepsprestaties, ondersteund door de docenten en het begeleidingsmagazijn. (zie kader). Christien: “Vorig jaar liep dat nog niet lekker. De leerlingen kwamen van het vmbo en waren die zelfstandigheid nog niet gewend. Maar nu →

Natural Design

Natural Design (mbo, niveau 4) bestaat sinds 2006 en leidt op tot vormgever en inrichter van woon- en leefomgeving.

Tijdens de bpv en de beroepsprestaties werkt de leerling naar de proeve van bekwaamheid toe. Een beroepsprestatie is een integrale opdracht, gekoppeld aan de beroepspraktijk. In het bijbehorende opdrachtenmagazijn staan alle deeltaken, competenties en beoordelingscriteria. Het begeleidingsmagazijn bestaat uit colleges, workshops, lesbrieven en excursies. In studiekoffers vindt de leerling informatie en opdrachten over onderwerpen als kleur, ruimte en vorm.

In het pop, het persoonlijke ontwikkelingsplan, bepaalt de leerling samen met de coach wat en hoe hij of zij gaat leren.

De proeve duurt drie weken. Tussentijds komen twee assessoren een dag meelopen om het proces te volgen. De leerling sluit de Proeve af met een presentatie van het product en een criteriumgericht eindgesprek met de assessoren.

In het atelier van Natural Design werken de leerlingen aan hun beroepsprestaties

wij de boel beter voor elkaar hebben, redden zowel de eerste- als tweedejaars zich goed.”

Teveel Voeding

Ook de leerlingen van Natural Design zijn zich nog van geen proeve bewust.

Op dit moment zijn ze bezig om een reis naar Indonesië voor te bereiden. Vijf leerlingen zullen daar ontwerpen voor designvlechtwerk presenteren aan een lokale vlechtwerker. Anderen decoreren producten die ze gaan verkopen om geld in te zamelen voor de Indonesiëgangers.

Tjeerd tekent voor mij het vlechtwerkmandje dat hij heeft ontworpen. Hij vindt de opleiding te gek. En hij is niet de enige.

Alleen met de integratie van de algemeen vormende en exacte vakken zit het nog niet goed. Voor deze vakken zitten leerlingen van Natural Design, Loonwerk en Voeding bij elkaar. Christien: “Onze leerlingen klagen dan als het teveel over voeding gaat.” Sjoerd Louwes, directeur Onderwijs onderschrijft dat: “Het liefst willen we die vakken vakspecifiek aanbieden, maar dat lukt nog niet.”

Voor elkaar

Aan het eind van de dag hebben de begeleiders overleg. Bij PAS-Groen staan de leerlingen centraal. Op dinsdag krijgen ze workshops van andere docenten.

“Dan is het belangrijk dat we van elkaar horen of er iets bijzonders speelt bij een leerling. Daarom noteer ik zoveel“, zegt Marga, wijzend op haar mappen.

Bij Natural Design laat Christien een door een leerling fraai beschilderde map zien. Op de eerste bladzijde staan alle namen en emailadressen van de leerlingen. “Kijk, dat is nou Joyce, die heeft dit soort dingen voor elkaar.” Met haar competentie ‘verantwoordelijkheid nemen’ zit het wel goed. □